

FESTFORESTILLING

Oslo Rådhus
10., 11. og 12. mai 1995

1945

1995

KJÆRE GJESTER

Frigjøringsjubiléet markeres med mange arrangementer i hovedstaden.

I Oslo kommune er vi glade for å kunne invitere krigsveteraner sammen med bl.a. representanter for byens ungdomsorganisasjoner til festforestilling i Rådhuset.

I vårt program har vi ønsket å synliggjøre sammenhengene mellom fortid, nåtid og fremtid. Vår intensjon har vært å skape en forbindelse mellom generasjonene, bl.a. representert ved en av våre betydeligste komponister, 80-årige Knut Nystedt, - og en av våre fremste, unge lyrikere, Håvard Rem.

Nystedts verk er spesialskrevet på bestilling fra Oslo kommune til denne anledning, og urfremføres den 10. mai. Kor og orkester består hovedsaklig av yngre musikere og sangere.

I tillegg til det øvrige program, som har en indre tematisk sammenheng, bidrar disse to kunstnere med sine ulike uttrykksformer til å møte vår tids utfordringer og se uredd fremover ved å minnes fortiden uten sentimentalitet, men med et dypt alvor og respekt for historiens dyrekjøpte erfaringer.

Vårt håp er at de tilstedeværende gjester vil få en rik opplevelse, og minnes denne festaften inspirert av noe som kan stå som et fremtidsrettet og likevel tidløst motto i klangen fra Nystedts verk: den latinske tittel: "LIBERTAS VINCIT" - "FRIHETEN SEIRER".

Hjertelig velkommen til Oslo Rådhus!

Ann-Marit Sæbønes
Ordfører

PROGRAM

A. Nistad/J.F.Christiansen:

FANFARE

Solister:

Aline Nistad, trombone

Jan Fredrik Christiansen, trompet

Ordfører

Ann-Marit Sæbønes

VELKOMMEN

Eivind Groven:

LALING OG SULL

Solist:

Andreas Sønning

Håvard Rem:

2 DIKT

Dimitrij Sjostakovitsj:

PRELUDE LENTO,

I. sats fra klaverkvintett i G-moll, opus 57.

Stig Nilsson, fiolin

Eivind Aadland, fiolin

Soon-Mi Chung, bratsj

Aage Kvalbein, cello

Jens Harald Bratlie, klaver

DAGENS TALE

Harald Sæverud:

KJEMPEVISESLÄTTEN

Solist: Jens Harald Bratlie

Knut Nystedt:

LIBERTAS VINCIT.

FRIHETEN SEIRER.

Opus 145

Uroppførelse.

Tekst: Nordahl Grieg

Resitatør: Jack Fjeldstad

Dirigent: Grete Helgerød

Jack Fjeldstad er født i Oslo i 1915, og har en imponerende karriere som seriøs karakterskuspiller, filmhelt og samfunnsengasjert organisasjonsmann. Han har spilt på ulike teatere rundt om i Norge, lengst på det Norske Teateret (1962-82).

Fra 1938 har han medvirket i et stort antall filmer, bl.a. den kjente filmen "Ni liv" om krigshelten Jan Baalsrud.

Som skuespiller og instruktør har han medvirket hyppig i radio og fjernsyn. Han har dessuten hatt styreverv i Norsk Sceneinstruktørforening, Norsk Skuespillerforbund, Det Norske Teater, Norsk og Nordisk Teaterunion, Oslo Filharmoniske Orkester og Norsk kulturråd.

Han er tildelt en rekke stipendier og ærespriser. Fjeldstad er medlem i Illegale presses forening og satt som fange på Grini (1944-45).

Siden før den andre verdenskrigen har både Knut Nystedt og Jack Fjeldstad vært og er fortsatt sentrale personer i norsk kulturliv.

Grete Helgerød er født i 1960 og utdannet kirkemusiker fra Norges Musikkhøgskole. I 1988 fullførte hun diplomstudiet i kordireksjon ved samme institusjon. Grete Helgerød har vært organist i Ris kirke i Oslo siden 1986. Høsten 1990 ble hun ansatt som dirigent for Det Norske Solistkor etter Knut Nystedt. Hun underviser i direksjon ved Barrat Dues Musikkinstitut. Grete Helgerød har bekreftet sin posisjon i toppen blant norske kordirigenter med kritikerroste CD-innspillinger, TV-opptak og konserter med musikk i ulike genre.

Knut Nystedt er født i Oslo i 1915, og har med sin sjeldne musikalske allsidighet virket både som komponist, dirigent og organist.

Utdannelsen fikk han ved Musikkonservatoriet i Oslo. Orgeldebuten var i 1938, og debuten som orkesterdirigent fant sted i 1945. 1946-82 var Nystedt organist i Torshov kirke samtidig med hyppige solistoppdrag i inn- og utland. Han var medstifter av og har dirigert Det Norske Solistkor fra starten i 1950 til 1990. Nystedt har undervist ved Universitetet i Oslo og som gjesteprofessor i USA. Han har også hatt administrative verv og mottatt norske og internasjonale æresbevisninger.

Håvard Rem er født i Oslo i 1959.

Han debuterte som forfatter i 1977, og har utgitt åtte diktbøker, bl.a. "Øvelser i grensesetting" (1993). Rem har også gjendiktet utenlandske poeter, bl.a. på CD-en "Cohen på norsk".

Han har redigert antologien "Poetenes evangelium" som ble bok, CD, teater- og fjernsynsforestilling.

Thomas Høegh er født i Oslo i 1966, og er regiutdannet ved Northwestern University i Chicago, USA.

Han er opptatt av å kombinere kunstneriske uttrykk.

Nylig så vi dette på Fredskonserten "Shalom - Salaam" i Oslo-Spektrum, "Terje Vigen i multimedia" under Ibsenfestivalen i Oslo, og på Homborsund Fyr, under Ibseniana i Grimstad. Han var assistent for Bentein Baardson under OL-seremoniene og NRKs Peer Gynt-produksjon. Thomas Høegh er kunstnerisk leder for Norwegian Performance, et produksjonsselskap for scenekunst.

MEDVIRKENDE

Orkester:

Grete Helgerød, dirigent

Andreas Sønning, fløyte
Stig Nilsson, fiolin
Svein Aadland, fiolin
Soon-Mi Chung, bratsj
Aage Kvalbein, cello
Svein Haugen, kontrabass
Jan Fredrik Christiansen,
trompet
Aline Nistad, trombone
Rune Thieme, basstrombone
Andrew Simco, basstrombone
Cristian Berg, percussion
Trygve Wefring, percussion
Jens Harald Bratlie, klaver

Jack Fjeldstad, skuespiller
Håvard Rem, forfatter

Det Norske Solistkor:

Torunn Anstensen
Marit Bjørkøy
Ellinor Brune Hareide
Tone Elisabet Braaten
Bjørnar Christensen
Birgitte Christensen
Gunnar Flåtten
Marte Hagen
Ingrid Hanken
Nils Arne Helgerød
Christine Jordheim
Kyrre Klevberg
Odd H. Krogh
Barbro Marklund
Hilde Mehlum
Hilde Refvem
Trond Reinertsen
Elisabet Rensch
Svein Tore Ringøen
Bill Spade
Yngve Sporhild Hansen
Lynne Thorbjørnsen
Bjørn Vidar Ulvedalen
Kjell Viig
Johan Wallström
Tore Walmsnæss
Åshild Watne
Tone Margaret Wik

Norwegian Performance
takker Forsvarets rekrutterings - og mediesenter for videobilder, og Terje Diesen for fotografier tatt av Kjell Riise Winther.

Komitéen for Oslo kommunes markering av frigjøringsjubiléet 1995 takker alle medvirkende til festforestillingene i Rådhuset.

Tekster av Nordahl Grieg til Libertas Vincit i utvalg ved professor Leif Mæhle

Idekonsept og musikalsk produksjon: Andreas Sønning

Regi: Thomas Høegh,
Norwegian Performance

Gjennomføringsansvarlig:
Martine Rød,
Norwegian Performance

Scenograf: Jørn Jøntvedt

Projeksjonsdesign og layout:
Paal Ritter Schjerven,
Norwegian Performance

Lysdesign: Reinert Mithassel,
Norwegian Performance

Artistkoordinator:
Anette Skaugen,
Norwegian Performance

Lydteknisk ansvarlig:
Erik Gard Amundsen,
Norwegian Performance Audio

Stillverksskjører: Ulf Bjørklid

Teknisk konsulent:
Espen Fjordheim

Prod.ass.: Runar Hansen,
Øyvind Engebretsen, Atle Berg,
Camilla Meyer

Til 50-årsjubiléet for frigjøringen 1995

LIBERTAS VINCIT

Utvalgte tekster av Nordahl Grieg

Langsamt ble landet vårt eget
med grøde av hav og jord,
og slitet skapte en ømhet,
en svakhet for liv som gror.
Vi fulgte ikke med tiden,
vi bygde på fred som i tross
[...]
(Fra "17.mai 1940")

Vinterens svarte storm,
sommerens skoddesus
stryker det øde land:
isflak og stein og grus.

Her er vår jord, vårt hjem.
Men våre sinn ble skapt
langsamt i bildet av
landet som vi har tapt.

Blomster og skog og gress
gav oss sin vekst og fred,
så vi må blø med alt
liv som blir trampet ned.

Dyp er vårt hjemlands muld.
Hemmelig er vi ett
med hver en sorg som gror.
Men det er ikke rett.
For vi har tapt vårt land,
tapt det fra hav til fonn.

(Fra "Øya i ishavet")

Det fødtes i oss en visshet:
Frihet og liv er ett,
så enkelt, så uunnværlig
som menneskets åndedrett.
Vi følte da trelldommen truet
at lungene gispet i nød
som i en sunken u-båt ...

Nå slåss vi for rett til å puste.
Vi vet det må demre en dag
da nordmenn forenes i samme
befriende åndedrag.
(Fra "17.mai 1940")

Kornet modnes sent her nordpå
stampes ikke frem av jorden.
[...]

Men det såkorn som var kastet
inn i hvert et nakent hjerte
på en blek, forpint aprildag
vokste gjennom høstens mørke:
det var selv en måtte velge.

Tapt og hjelpeløs var ingen:
hver var ensom med det stør-
ste,
hver var ensom med seg selv.
[...]

FRIHETEN SEIRER

Men så føler han en lykke
ved at valget er hans eget,
gjennomprøvet, gjennomlidt.
Friheten er grodd i frihet,
alt er hans, fra rot til
blomstring.
Han har retten til sin tanke,
dyrebar som hjemmets jord.
(Fra "Kongen")

Vi var nær ved nederlaget.
Vi strakk ikke til
da vi ravet under slaget
niende april.
Frihet bærer med seg strenge,
nådeløse krav,
og vi spurte litt for lenge:
Hvor blir hjelpen av?

Hver av oss ble valgt å være
landet, dag for dag.
Vi er frihet, vi er ære,
vi er nederlag.
Har vi følt det kravets smerte
ved å gi seg hen
som et sverd igjennom hjertet,
ble vi frie menn.

Står vi under skjebnens øde
ensom med vår tross,
kommer levende og døde
for å hjelpe oss
de som gikk fra liv og lykke,
de som da det gjaldt,
orket intet regnestykke,
men betalte alt:

flygerne i himmelrummet,
menn på dørk og dekk,
fangene som venter, stumme,
på å føres vekk,
landets ukjente soldater . . .
Stolte kan vi si:
Vi har fått som kamerater
bedre menn enn vi.

Skammens natt tar aldri ende
uten ved vår ild.
Vi skal brenne og forbrenne,
så en dag blir til.
Fra vårt hjerte, fra vår panne
skal - på veien hjem
stå et lysskjær over landet,
når det stiger frem.
(Fra "Årsdagen", april 1941)

For en vidunderlig natt.
Ikke et skudd. Ikke en av våre
lemlestet. Ingen kvinne gråter.
Det er fred.

Å om jeg kunne få alle mennes-
ker til å skjønne hva fred er!
Det er ikke noe dere eier,
det er noe dere må erobre.
Barnet som vagger over gulvet
i sine første skritt, trærne som
grønnes ute i gaten, hustruen
din som puster i mørket ved
siden av deg, alt må du bestan-
dig tilkjempe deg. Det er alltid
truet; hver dag må du gjøre det
ukrenkelig ved strid for mere
menneskeverd. Har du hatt en
død dag, da har du forrådt alt
det du elsker. Da er du krigen.
Freden - må være det mest
hvileløse i verden.
(Verlin i Nederlaget)

Vi vil bli sterke, hårde med;
men innenfor vår styrke
har vi et sinn, har vi fred,
har vi en jord å dyrke.
Vi fikk et land hvor viddens
vind går ren og fri i stjerneskin, n,
og finnes hatet i vårt sinn,
er det fordi vi elsker.
(Fra "De norske
barnenes sang")

Kanskje du spør i angst,
udekket, åpen:
hva skal jeg kjempe med,
hva er mitt våpen?

Her er ditt vern mot vold,
her er ditt sverd:
troen på livet vårt,
menneskets verd.

For all vår fremtids skyld,
søk det og dyrk det,
dø om du må - men:
øk det og styrk det!

Krig er forakt for liv.
Fred er å skape.
Kast dine krefter inn:
døden skal tape!

Elsk - og berik med drøm
alt stort som var!
Gå mot det ukjente,
fravrist det svar.

Edelt er mennesket,
jorden er rik!

Da synker våpnene
maktesløs ned!
Skaper vi menneskeverd,
skaper vi fred.
(Fra "Til ungdommen")

"Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax
hominibus bona voluntatis.
Pax - pax - pax"

